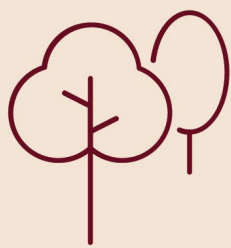

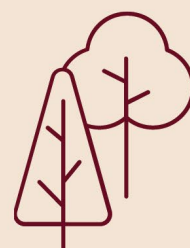

Skema e Granteve për Investime – LOTI 1

Udhëzues për Aplikim

Korrik 2025

Përkufizimet kryesore

- **Agjencia e Regjistrimit të Bizneseve në Kosovë (ARBK)** – Institucioni përgjegjës për regjistrimin dhe menaxhimin e të dhënave të bizneseve në Kosovë.
- **Agjencia e Ushqimit dhe Veterinarisë (AUV)** – Institucion përgjegjës për kontrollin dhe sigurinë ushqimore, mbrojtjen e shëndetit të kafshëve dhe mbikëqyrjen veterinare në Kosovë.
- **Agjencia për Zhvillimin e Bujqësisë (AZHB)** – Institucioni përgjegjës për zbatimin e programeve mbështetëse në bujqësi dhe zhvillim rural, duke përfshirë administrimin e subvencioneve dhe granteve për fermerët dhe ndërmarrjet bujqësore.
- **Administrata Tatimore e Kosovës (ATK)** – Autoriteti përgjegjës për mbledhjen e tatimeve dhe për zbatimin e politikave tatimore në Kosovë.
- **Agroturizmi** – Formë turizmi që zhvillohet në ferma apo prona bujqësore, ku vizitorët përfshihen në aktivitete bujqësore, njihen me traditat rurale dhe përjetojnë jetën në fshat. Qëllimi është të ofrohet një përvojë edukative dhe autentike për jetën dhe punën në bujqësi.
- **Aplikanti** – Term që i referohet çdo personi fizik ose juridik që dorëzon një aplikim në kuadër të kësaj skeme mbështetëse. Në këtë dokument, termi “aplikanti” përdoret në mënyrë neutrale ndaj gjinisë dhe vlen njësoj për gratë dhe burrat, në përputhje me parimet e barazisë dhe gjithëpërfshirjes gjinore.
- **Bimë mjekuese dhe aromatike (BMA)** – Bimë që përdoren për qëllime mjekësore, farmaceutike ose aromatike, të cilat mund të mbledhen në mënyrë të egër ose të kultivohen.
- **Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ)** – Agjencia gjermane për bashkëpunim ndërkombëtar për zhvillim.
- **Fermë** – Njësi prodhuese bujqësore, në kuptimin teknik dhe ekonomik, e menaxhuar nga një fermer, ku zhvillohen aktivitete bujqësore dhe rurale. Fermat duhet të jenë të regjistruara në Regjistrin e Fermerëve dhe të kenë Numrin Identifikues të Fermës (NIF).
- **Fermer i ri** – Person fizik që merret me aktivitete bujqësore dhe që, në momentin e dorëzimit të aplikimit, është nën moshën 40 vjeç.
- **Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural (MBPZHR)** – Institucioni përgjegjës për hartimin dhe zbatimin e politikave në sektorin e bujqësisë dhe zhvillimit rural në Kosovë.
- **Ndërmarrje mikro dhe të vogla (NMV)** – Sipas Ligjit për Investimet e Huaja (Ligji Nr. 04/L-220):
 - Ndërmarrje mikro: deri në 9 të punësuar.
 - Ndërmarrje të vogla: nga 10 deri në 49 të punësuar.
- **Numri Identifikues i Fermës (NIF)** – Numër unik i identifikimit të një ferme, i lëshuar pas regjistrimit në Regjistrin e Fermerëve.
- **Produkte pyjore jo-drusore (PPJD)** – Prodhime me prejardhje nga pyjet që nuk përfshijnë dru. Këtu përfshihen: kërpudhat, frutat pyjore, bimët mjekësore dhe aromatike të egra, mjalti, humusi, torfa, zhavorri, rëra, dheu, mishi i gjahut dhe peshku.
- **Regjistri i Fermerëve** – Listë zyrtare që menaxhohet nga AZHB (Agjencia për Zhvillimin e Bujqësisë), ku regjistrohen të gjithë fermerët që merren me bujqësi ose zhvillim rural. Regjistrimi është i detyrueshëm për të përfituar nga skemat mbështetëse dhe për të marrë NIF-in.

1. Informacion i përgjithshëm mbi Skemën e Granteve për Investime

Në përputhje me politikat e zhvillimit rural, Qeveria e Republikës së Kosovës, e përfaqësuar nga Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural (MBPZHR), në bashkëpunim me Deutsche Gesellschaft für International Zusammenarbeit (GIZ), ka lidhur një marrëveshje për zbatimin e programit mbështetës “Mbështetje për zhvillimin e qëndrueshëm të sektorit të bujqësisë në zonat rurale përmes diversifikimit të aktiviteteve” (shih: Ligji Nr. 08/L-252, botuar në Gazetën Zyrtare më 8 dhjetor 2023). Zbatimi i këtij programi do të realizohet nga projekti i GIZ “Promovimi i Ndërmarrësisë”.

1.1 Qëllimi kryesor i Skemës së Granteve për Investime

Qëllimi kryesor i programit është mbështetja e zhvillimit ekonomik rural të qëndrueshëm përmes diversifikimit të aktiviteteve në zonat rurale, ashtu siç është paraparë në Masën 7 (Diversifikimi i Fermës dhe Zhvillimi i Biznesit) të Programit Kombëtar për Bujqësi dhe Zhvillim Rural 2023–2027 të MBPZHR-së.

Rezultatet e synuara përfshijnë krijimin e vendeve të reja të punës, gjenerimin e të ardhurave, stimulimin e ekonomisë lokale, promovimin e barazisë gjinore, nxitjen e inovacionit dhe përmirësimin e qëndrueshmërisë mjedisore në zonat rurale, me fokus në rajonet malore dhe kufitare të Kosovës.

2. LOTI 1 – Udhëzues për Aplikim

2.1 Nënsektorët e mbështetur

Loti 1 i Skemës së Granteve për Investime synon të mbështesë fermerët, anëtarët e ekonomive familjare bujqësore, individët, bizneset fillestare (start-up), si dhe ndërmarrjet mikro dhe të vogla (NMV) që tashmë operojnë ose planifikojnë të fillojnë aktivitete ekonomike në nënsektorët e mëposhtëm:

- 701 Produkte pyjore jo-drusore (PPJD) dhe bimë mjekësore dhe aromatike (BMA) të kultivuara, kërpudha, dhe bimë zbukuruese;
- 702 Agroturizmi;
- 703 Përpunimi i produkteve bujqësore në fermë dhe në ekonomitë familjare;
- 704 Prodhimi i mjaltit;
- 705 Aktivitetet jo-bujqësore;
- 706 Rritja e shpezëve për prodhimin e vezëve dhe mishit;
- 707 Akuakultura.

2.2 Objektivi kryesor

Objektivi kryesor i Lotit 1 është të nxisë diversifikimin e aktiviteteve ekonomike në shtatë nënsektorët e përmendur më sipër. Përmes këtij Loti synohet përkrahja e projekteve me përmasa të vogla dhe për individë apo biznese që sapo kanë filluar aktivitetin e tyre ekonomik, por që kanë burime të kufizuara financiare, përvojë të kufizuar dhe kapacitete të ulëta.

Përparësi do t'u jepet grave, të rinjve dhe grupeve minoritare. Loti 1 gjithashtu mbështet aktivitete që kontribuojnë në zhvillimin ekonomik të qëndrueshëm, ruajtjen dhe përdorimin e përgjegjshëm të burimeve natyrore, krijimin e vendeve të reja të punës, si dhe ofrimin e përfitimeve publike për komunitetet rurale.

Udhëzimet më poshtë kanë të bëjnë me mënyrën e plotësimit të aplikimit të plotë (pakos së aplikimit) për projektet investuese në kuadër të Lotit 1.

2.3 Pakoja e aplikimit për LOT 1

Pas shpalljes së thirrjes për Lotin 1, aplikantët duhet të dorëzojnë pakon e plotë të aplikimit. Të gjitha informacionet dhe formularët e nevojshëm janë të përfshira në pakon e aplikimit, e cila përbëhet nga:

- Udhëzues për aplikim për Skemën e Granteve për Investime – Loti 1
- Shtojca 1: Formulari i aplikimit – Loti 1
- Shtojca 2: Lista e dokumenteve mbështetëse
- Shtojca 3: Deklaratat

2.4 Aplikantët e pranueshëm

Aplikimi në kuadër të Lotit 1 është i hapur për këto kategori:

1. **Individët (personat fizikë)** - Të drejtë aplikimi kanë individët që janë banorë të përhershëm të një zone rurale. Në rast se përzgjidhen si përfitues, ata duhet të regjistrohen në Agjencinë për Regjistrimin e Bizneseve të Kosovës (ARBK), duke specifikuar aktivitetin për të cilin kanë aplikuar, ose në Regjistrin e Fermerëve. Regjistrimi duhet të kryhet para pranimi të pajisjeve. Fermerët që nuk janë të regjistruar dhe nuk kanë ende Numrin Identifikues të Fermës (NIF) duhet të aplikojnë në këtë kategori si individë.

2. **Fermerët e regjistruar dhe anëtarët e ekonomive familjare bujqësore**- sipas përkufizimit të Ligjit Nr. 08/L-072 për Bujqësinë dhe Zhvillimin Rural. Fermerët duhet të jenë të regjistruar në Sistemin e Regjistrimit të Fermerëve të Kosovës dhe të posedojnë çertifikatën me numrin identifikues të fermës (NIF).

Ndërmarrjet - në përputhje me Ligjin nr. 04/L-220 për Investimet e Huaja. Të drejtë aplikimi kanë start-up-et (jo më të vjetra se 5 vite), ndërmarrjet mikro apo të vogla. Ndërmarrja duhet të jetë e regjistruar në Agjencinë për Regjistrimin e Bizneseve në Kosovë (ARBK), me veprimtarinë e përcaktuar për të cilën aplikon.

Vërejtje: Për qëllimet e këtij programi, termi “ekonomi familjare” nënkupton të gjithë anëtarët që përdorin të njëjtat asete bujqësore, si toka, makineritë, hapësirat e magazinimit, bagëtitë, hambarët dhe objektet ndihmëse. Një ekonomi familjare mund të ketë vetëm një NIF. Në rast se brenda një ekonomie familjare figurojnë më shumë se një NIF, aplikimi do të refuzohet.

2.5 Kriteret e përgjithshme të pranueshmërisë

- Të gjithë aplikantët duhet të dëshmojnë se nuk janë dënuar për vepra penale, përfshirë korrupsionin.
- Të gjithë aplikantët duhet të deklarojnë se nuk kanë asnjë detyrim financiar ndaj MBPZHR-së apo Agjencisë për Zhvillimin e Bujqësisë (AZHB).
- Të gjithë aplikantët duhet të dëshmojnë se kanë të drejtën e shfrytëzimit të hapësirës ku do të realizohet investimi, qoftë përmes pronësisë apo marrëveshjes së qirasë:
 - Në rast pronësie, duhet të dorëzohet certifikata/akti i pronësisë dhe kopja e planit të vendndodhjes.
 - Në rast prone familjare, duhet të deklarohet se të gjithë trashëgimtarët pajtohen me përdorimin e saj sipas projektit; në rast bashkëpronësie, duhet të deklarohet se të gjithë bashkëpronarët pajtohen me përdorimin e saj sipas projektit.
 - Në rast se prona është e marrë me qira, duhet të dorëzohet një kontratë qiraje të noterizuar, me afat jo më të shkurtër se tre (3) vjet, që nis nga viti i aplikimit.
- Individët (persona fizikë) duhet të jenë mbi 18 vjeç dhe jo më të vjetër se 65 vjeç në ditën e aplikimit. Ky kriter nuk zbatohet për persona juridikë.
- Individët (persona fizikë) duhet të jenë të regjistruar në ARBK ose në Regjistrin e Fermerëve, sipas llojit të aktivitetit ekonomik, jo më vonë se në momentin e dorëzimit të pajisjeve.
- Në rast se aplikanti është fermer i regjistruar dhe ka një NIF, nuk ka nevojë të regjistrohet në ARBK për qëllimet e kësaj thirrjeje.
- Individët (persona fizikë) duhet të dëshmojnë se kanë shlyer ose kanë rregulluar detyrimet për tatimin në pronë.
- Personat juridikë duhet të dëshmojnë se kanë shlyer ose kanë rregulluar të gjitha detyrimet tatimore, përfshirë tatimin mbi të ardhurat, tatimin në pronë dhe taksat e tjera përkatëse.
- Në rast se aplikanti është NMV dhe ka deklaruar se ka të punësuar, duhet të vërtetojë se ka paguar kontributet për punëtorët gjatë gjashtë (6) muajve të fundit.
- Të gjithë përfituesit që kanë deklaruar se do të krijojnë vende të reja pune dhe kanë marrë pikë shtesë për këtë, duhet t'i krijojnë këto vende dhe ta vërtetojnë përmes pagesës së kontributeve pensionale dhe tatimeve mbi pagat. Këto vende pune duhet

- të krijohen jo më vonë se një (1) muaj para dorëzimit të makinerive dhe pajisjeve, dhe të mbahen për tre (3) vjet me punonjës me orar të plotë, gjatë periudhës së monitorimit.
- Nuk lejohet financimi i dyfishtë. Investimet e propozuara (si pajisje, makineri etj.) nuk duhet të kenë përfituar financim nga ndonjë donator ose institucion tjetër.
 - Investimi duhet të kryhet në zonat rurale. Sipas përkufizimit të Strategjisë për Bujqësi dhe Zhvillim Rural (SBZhR 2022–2028), qytetet e Prishtinës / Priştina, Prizrenit / Prizren, Gjilanit / Gnjilane, Pejës / Peć, Mitrovicës / Mitrovica, Ferizajt / Uroševac dhe Gjakovës / Đakovica klasifikohen si zona urbane, ndërsa të gjitha zonat e tjera të territorit të Kosovës konsiderohen si zona rurale (Shih listën në Shtojcën 4).
 - Përparësi kanë projektet që zbatohen në zona malore, siç definohen në SBZhR 2022–2028, dhe siç janë paraqitur në Programin Kombëtar për Bujqësi dhe Zhvillim Rural 2023–2027 – Aneksi 3.
 - Të gjithë përfituesit janë të detyruar të mirëmbajnë investimet e tyre, sipas projektit të miratuar, për një periudhë tre (3) vjeçare pas përfundimit të zbatimit, e cila përkon me periudhën e monitorimit. Nëse investimi nuk ruhet sipas kushteve të projektit, përfituesi është i obliguar të kthejë pajisjet ose shumën financiare që përfaqëson vlerën e tyre.
 - Çdo aplikant ka të drejtë të përfitojë vetëm një grant për një projekt, në kuadër të kësaj Skeme të Granteve për Investime.

2.6 Investimet e pranueshme dhe të papranueshme

Njoftim:

Shuma e grantit do të përcaktohet në bazë të investimeve që kualifikohen si të pranueshme për projektin. Aplikantët nuk do të përfitojnë grant në formë të parasë së gatshme apo në ndonjë formë tjetër që ka vlerë të njëjtë me para. Pajisjet do të blihen nga autoriteti kontraktues dhe do t'u dorëzohen përfituesve.

2.6.1 Investimet e pranueshme

Këto janë kategoritë e investimeve që mund të mbështeten përmes grantit:

- Pajisje dhe makineri të reja, përfshirë edhe pajisje kompjuterike (harduer) dhe programe kompjuterike (softuer), që lidhen drejtpërdrejt me projektin e miratuar.
- Makineri për paketim dhe etiketim, që përdoren për prezantimin dhe përgatitjen e produkteve për treg.
- Investime për prodhimin e energjisë së ripërtëritshme, veçanërisht përmes sistemeve diellore fotovoltaike në shkallë të vogël që funksionojnë pa lidhje me rrjetin elektrik, përfshirë panelet, invertorët, bateritë dhe pajisjet e nevojshme për instalim. Gjithashtu, mund të mbështeten edhe sisteme diellore për ngrohjen e ujit.
- Investime në menaxhimin e mbeturinave, në përputhje me natyrën e aktivitetit dhe objektivat e projektit, si për shembull pajisje për riciklim ose kompostim.

2.6.2 Investimet e papranueshme

Nuk do të mbështeten investimet që përfshijnë:

- Punime ndërtimi, zgjerimi dhe rinovimi, duke përfshirë materiale ndërtimi dhe punë.
- Blerja e tokës ose e ndërtesave ekzistuese.
- Blerja e pajisjeve apo makinerive të përdorura.
- Blerja e të drejtave për prodhimin bujqësor, si dhe e bimëve njëvjeçare dhe mbjellja e tyre.
- Shpenzimet e bëra nga aplikanti.

- Shpenzimet operative të fermës apo biznesit, si inputet bujqësore, materiale, paga, punime mirëmbajtjeje, shërbime, qira, etj.
- Shpenzimet që nuk kanë lidhje me projektin e investimit.
- Shpenzimet për blerjen e pajisjeve ose mjeteve që do të zëvendësojnë ato që janë financuar me grant, brenda pesë (5) viteve të fundit.
- Normat e interesit, tatimet, detyrimet doganore, kostot për licenca, si dhe humbjet nga kurset e këmbimit valutor.
- Kontribut jo-monetar, si për shembull puna apo materialet e siguruara nga vetë aplikanti.
- Investimet e realizuara para nënshkrimit të kontratës me autoritetin kontraktues.

2.7 Kriteret specifike të pranueshmërisë dhe investimet e pranueshme sipas nënsektorëve

Përveç kriterëve të përgjithshme të pranueshmërisë, aplikantët duhet të përmbushin edhe kriteret specifike të pranueshmërisë të përcaktuara për secilin nënsektor, siç janë paraqitur më poshtë.

2.7.1 Produkte pyjore jo-drusore (PPJD) dhe bimë mjekësore dhe aromatike (BMA) të kultivuara, kërpudha, dhe bimë zbukuruese

Mbështetja synon përmirësimin e praktikave të mbledhjes, grumbullimit, ruajtjes dhe distribuimit të PPJD-ve (përfshirë BMA-të e egra). Gjithashtu, synohet rritja e cilësisë së BMA-ve të kultivuara, kërpudhave dhe bimëve zbukuruese. Përparësi u jepet projekteve që zbatojnë parimet e prodhimit organik.

2.7.1.1 Kriteret specifike të pranueshmërisë

- Të drejtë aplikimi kanë: individët, fermerët, anëtarët e ekonomive familjare bujqësore, bizneset fillestare (start-up), si dhe NMV-të.
- Aplikantët duhet të posedojnë licencë të vlefshme për mbledhjen e PPJD (përfshirë BMA-të e egra), të lëshuar nga Departamenti i Pylltarisë në kuadër të MBPZHR-së. Në rast se nuk janë të licencuar në momentin e aplikimit, duhet të kenë nisur procedurat për pajisje me licencë jo më vonë se data e dorëzimit të pajisjeve.
- Në rast se aplikimi ka të bëjë me produkte organike, aplikantët duhet të posedojnë certifikatë të vlefshme për prodhim organik.

2.7.1.2 Investime specifike të pranueshme

- Pajisje për kultivimin dhe vjeljen ose mbledhjen e BMA-ve të kultivuara, kërpudhave dhe bimëve zbukuruese.
- Pajisje për mbledhjen e PPJD-ve, si p.sh. mjete për mbledhjen e frutave të egra, gërshërë teleskopike (me dorezë të gjatë) për punë në lartësi etj.
- Shporta për bartjen e produkteve të vjelura ose mbledhura.
- Kontejnerë për transportimin e produkteve deri te pikat e grumbullimit.
- Pajisje për peshimin, prerjen, bluarjen, copëtimin, klasifikimin, ndarjen dhe tharjen e produkteve të vjelura ose të mbledhura, (me sistem kontrolli të temperaturës dhe lagështisë).
- Pajisje për pasterizim dhe sterilizim të produkteve.
- Pajisje për ruajtjen e produkteve (rafe, konstruksione metalike, paleta druri, pajisje për ngarkim dhe shkarkim, etj.).

- Pajisje për monitorimin e cilësisë, si dhe sisteme për kontrollin dhe gjurmueshmërinë gjatë pranimit, ruajtjes, përpunimit, paketimit dhe shpërndarjes së produkteve, përfshirë instrumente laboratorike për analiza (me përjashtim të enëve prej qelqi dhe veglave të vogla laboratorike).
- Pajisje kompjuterike dhe softuerë përkatës, përfshirë sensorë (vetëm ato që lidhen drejtpërdrejt me pajisjet e pranueshme).

2.7.2 Agroturizmi

Mbështetja synon të nxisë diversifikimin e aktiviteteve bujqësore në fermë përmes kombinimit me shërbime turistike si akomodimi, ushqimi dhe pijet (p.sh. hoteleri, bistro) dhe aktivitete rekreative. Përparësi do t'u jepet projekteve që planifikojnë të ofrojnë këto shërbime duke përdorur produkte bujqësore nga prodhimi i tyre ose nga fermerë lokalë, për përgatitjen e ushqimeve për vizitorët dhe/ose për t'u shitur vizitorëve/ turistëve.

2.7.2.1 Kriteret specifike të pranueshmërisë

- Të drejtë aplikimi kanë: individët, fermerët, anëtarët e ekonomive familjare bujqësore, bizneset fillestare (start-up), si dhe NMV-të.
- Aplikantët duhet të jenë të regjistruar në Regjistrin Qendror të Objekteve të Regjistruara ose të miratuara nga AUV, ose të ketë dëshmi që vërteton fillimin e procesit të regjistrimit, jo më vonë se data e dorëzimit të pajisjeve.

2.7.2.2 Investime specifike të pranueshme

- Pajisje për dhomat e vizitorëve në bujtina (si shtretër, dollapë, tavolina, karrige etj.), pajisje sanitare dhe recepsion.
- Pajisje dhe makineri për kuzhinë profesionale, si dhe pajisje të tjera ndihmëse për përgatitjen dhe shërbimin e ushqimeve dhe pijeve.
- Mobilje për restorantet e vogla, hapësirat e degustimit (shijimit) dhe dyqanet brenda fermës.
- Pajisje dhe makineri për organizimin e aktiviteteve rekreative brenda fermës.

2.7.3 Përpunimi i produkteve bujqësore në fermë dhe në ekonomitë familjare

Mbështetja synon të nxisë prodhimin e produkteve ushqimore tradicionale dhe atyre me vlerë të shtuar, të cilat përpunohen nga lëndë të para bujqësore të siguruar nga zona lokale dhe rajonale brenda Kosovës.

2.7.3.1 Kriteret specifike të pranueshmërisë

- Të drejtë aplikimi kanë: individët, fermerët, anëtarët e ekonomive familjare bujqësore, bizneset fillestare (start-up), si dhe NMV-të.
- Aktivitetet e pranueshme përfshijnë përpunimin e produkteve bujqësore primare, si mishi dhe qumështi (nga lopë, dele, dhi etj.), frutat (duke përfshirë frutat e buta dhe rrushin), perimet, drithërat dhe kultura të tjera bujqësore. Lënda e parë duhet të jetë nga prodhimi i vet aplikantit ose të jetë blerë nga fermerë lokalë dhe rajonalë brenda territorit të Kosovës. Gjithashtu, mbështetet përpunimi i produkteve të brumit, përfshirë lloje të ndryshme të produkteve të pjekura dhe ëmbëlsira tradicionale.
- Aplikantët duhet të jenë të regjistruar në Regjistrin Qendror të Objekteve të Regjistruara ose të miratuara nga AUV, ose të ketë dëshmi që vërteton fillimin e procesit të regjistrimit, jo më vonë se data e dorëzimit të pajisjeve.

- Në rastin e përpunimit të rrushit, aplikantët duhet të jenë të regjistruar në Regjistrin e Verërave të Kosovës ose të ketë dëshmi që vërteton fillimin e procesit të regjistrimit, jo më vonë se data e dorëzimit të pajisjeve.

2.7.3.2 Investime specifike të pranueshme

- Pajisje për prodhimin e salsiçeve/ suxhukut dhe proshutës, për trajtimin e mishit të freskët dhe për paketimin me vakum.
- Makineri për përpunimin e qumështit në produkte të tilla si djathë, kos, krem, gjalpë dhe produkte të tjera të fermentuara ose me vlerë të shtuar. Këtu përfshihen pasterizues, homogjenizues, rezervuarë për ruajtje, ndarës, pajisje për prodhimin e djathit, rezervuarë fermentimi, njësi të lëvizshme për përpunimin e qumështit dhe rimorkio të vogla për transportin e tyre.
- Pajisje për përpunimin e frutave në produkte si lëngje, marmelata, reçel, uthull, verë dhe pije alkoolike. Këtu përfshihen shtypës, grirës, presa, pasterizues, filtra dhe rezervuarë për fermentim apo distilim.
- Pajisje për tharjen dhe përpunimin e produkteve të thata, erëzave, produkteve bimore të përgatitura nga fruta, perime dhe BMA-të. Këtu përfshihen tharëse diellore, tharëse me ajër apo mekanike, makineri për prerje dhe grirje, pajisje për klasifikim, mullinj/bluarëse dhe sita.
- Pajisje për përzierje, përgatitjen e ekstrakteve dhe prodhimin e çajit, duke përfshirë edhe makineri për paketimin e qeseve të çajit.
- Pajisje për pastrimin, larjen, klasifikimin dhe paketimin e perimeve, si dhe objektet ndihmëse për ruajtjen e tyre.
- Pajisje për prodhimin e bukës, ëmbëlsirave, biskotave dhe tortave. Këtu përfshihen mikserë, grirës, tenxhere, furra, pajisje për matjen e peshës, tava për ëmbëlsira dhe sisteme për ftohje.
- Pajisje dhe orendi të vogla për shitje të drejtpërdrejtë në ferma ose ekonomi familjare, si rafte, frigoriferë dhe tavolina.
- Makineri për përpunimin e drithërave, arroveve dhe bishtajoreve në produkte me vlerë të shtuar.
- Pajisje për ruajtje e produkteve në temperaturë të ulët, si frigoriferë dhe ngrirës, për të ruajtur cilësinë e produktit.
- Sisteme sanitare dhe pajisje për pastrim, për të siguruar higjienën dhe sigurinë ushqimore.
- Pajisje kompjuterike dhe softuerë përkatës, përfshirë sensorë (vetëm ato që lidhen drejtpërdrejt me pajisjet e pranueshme), për qëllime të automatizimit të proceseve, kontrollit të cilësisë dhe menaxhimit të të dhënave.

2.7.4 Prodhimi i mjaltit

Mbështetja synon rritjen e prodhimit dhe përmirësimin e produktivitetit të mjaltit në zonat rurale. Përkrahja u dedikohet si bletarëve fillestarë, ashtu edhe atyre me përvojë që synojnë të zgjerojnë ose të përmirësojnë aktivitetin e tyre në fushën e bletarisë.

2.7.4.1 Kriteret specifike të pranueshmërisë

- Të drejtë aplikimi kanë: individët, fermerët, anëtarët e ekonomive familjare bujqësore, bizneset fillestare (start-up), si dhe NMV-të.
- Aplikantët duhet të jenë të regjistruar në Regjistrin Qendror të Objekteve të Regjistruara ose të miratuara nga AUV, ose të ketë dëshmi që vërteton fillimin e procesit të regjistrimit, jo më vonë se data e dorëzimit të pajisjeve.

2.7.4.2 Investime specifike të pranueshme

- Koshere bletësh me inventar, duke përfshirë dyscheme kundër varroas.

- Pajisje për trajtimin e bletëve, si tymëse, furçë, si dhe pajisje për kontrollin e cilësisë së mjaltit.
- Pajisje për nxjerrjen e mjaltit (centrifuga, mjete për hapjen e hojeve të mjaltit).
- Shkrirës dylli për hoje.
- Pajisje për mbushje dhe ruajtje të mjaltit.
- Pajisje për shitje në ferma, ekonomitë familjare dhe tregje.
- Pajisje për parandalimin dhe trajtimin e sëmundjeve të bletëve.
- Pajisje për prodhimin e nënprodukteve të mjaltit, si polen, qumësht mbretëreshë, propolis).
- Pajisje për nxjerrjen e qumështit mbretëreshë dhe rritjen e mbretëreshës. Këtu përfshihen gjilpëra për transferimin e larvave, spatula për nxjerrjen e qumështit mbretëreshë, pajisje për matjen e temperaturës dhe lagështisë, pajisje për rritjen e larvave, kafaze për transportin e mbretëreshës, nukleuse për çiftëzim (maksimumi 100 njësi), koshere speciale për çiftëzimin e mbretëreshës (maksimumi 100 njësi), frigorifer për transport, frigorifer me ngrirje të thellë dhe inkubator.

2.7.5 Aktivitetet jobujqësore

Mbështetja synon përmirësimin e artizanatit tradicional në zonat rurale përmes përdorimit të pajisjeve moderne, materialeve lokale dhe ofrimit të shërbimeve që mbështesin bujqësinë dhe popullsinë rurale.

2.7.5.1 Kriteret specifike të pranueshmërisë

- Të drejtë aplikimi kanë: individët, fermerët, anëtarët e ekonomive familjare bujqësore, bizneset fillestare (start-up), si dhe NMV-të.
- Aktivitetet jo-bujqësore të pranueshme përfshijnë:
 - Përpunimi dhe prodhimi i lëkurës, leshit, drurit, metalit, letrës/kartonit, gurit, qeramikës/poçarisë dhe produkteve me bazë tekstili.
 - Prodhimi i humusit.
 - Produkte dhe shërbime që lidhen me nënsektorët e pranueshëm në këtë thirrje.

2.7.5.2 Investime specifike të pranueshme

- Pajisje teknike për prodhimin dhe përpunimin e lëkurës, leshit të deleve, drurit, metalit, qelqit, gurit, argjilës për qeramikë/poçari, tekstilit dhe produkteve të letrës/kartonit.
- Pajisje teknike për prodhimin e humusit.
- Pajisje dhe materiale për pikat e shitjes të produkteve.
- Pajisje për ofrimin e shërbimeve të riparimit dhe mirëmbajtjes së makinerive bujqësore.
- Pajisje për magazinimin dhe shpërndarjen e produkteve.
- Pajisje kompjuterike dhe softuerë përkatës, përfshirë sensorë (vetëm ato që lidhen drejtpërdrejt me pajisjet e pranueshme).
- Pajisje për prodhimin e artikujve që lidhen me nënsektorët e pranueshëm në këtë thirrje.

2.7.6 Rritja e shpezëve për prodhim të vezëve dhe mishit

Mbështetja synon të nxisë zhvillimin e blegtorisë së shpezëve, në shkallë të vogël, për prodhimin e mishit dhe vezëve, si një sektor me potencial në rritje në tregun vendas. Fokusi është në përmirësimin e produktivitetit, sigurimin e sigurisë ushqimore dhe promovimin e standardeve të mirëqenies së kafshëve.

2.7.6.1 Kriteret specifike të pranueshmërisë

- Të drejtë aplikimi kanë: individët, fermerët, anëtarët e ekonomive familjare bujqësore, bizneset fillestare (start-up), si dhe NMV-të.
- Aplikantët duhet të jenë të regjistruar në Regjistrin Qendror të Objekteve të Regjistruara ose të miratuara nga AUV, ose të ketë dëshmi që vërteton fillimin e procesit të regjistrimit, jo më vonë se data e dorëzimit të pajisjeve.

2.7.6.2 Investime specifike të pranueshme

- Rrethoja për mbajtjen e shpezëve në hapësira të lira.
- Kuti për fole dhe shtëpiza të lëvizshme.
- Inkubatorë të vegjël që përputhen me kapacitetin e prodhimit.
- Enë për ujë të pijshëm për shpezët.
- Enë për ushqim shpezëve.
- Pajisje për pastrimin, klasifikimin dhe paketimin e vezë.
- Pajisje për largimin, trajtimin dhe ruajtjen e plehut organik.

2.7.7 Akuakultura

Mbështetja synon të nxisë kultivimin e peshkut në ujëra të ëmbla, në shkallë të vogël, si një mundësi e vlefshme për diversifikimin e të ardhurave për familjet rurale dhe ndërmarrjet e vogla. Përkrahja përfshin pajisje dhe mjete themelore që janë të nevojshme për të siguruar cilësinë, higjienën dhe qëndrueshmërinë e prodhimit të peshkut.

2.7.7.1 Kriteret specifike të pranueshmërisë

- Të drejtë aplikimi kanë: individët, fermerët, anëtarët e ekonomive familjare bujqësore, bizneset fillestare (start-up), si dhe NMV-të.
- Aplikantët duhet të jenë të regjistruar në Regjistrin Qendror të Objekteve të Regjistruara ose të miratuara nga AUV, ose të ketë dëshmi që vërteton fillimin e procesit të regjistrimit, jo më vonë se data e dorëzimit të pajisjeve.
- Aplikantët duhet të posedojnë licencë të vlefshme për kultivimin e peshkut nga Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor (MMPH), në varësi të kapacitetit prodhues. Në rast se nuk janë të licencuar në momentin e aplikimit, duhet të kenë nisur procedurat për pajisje me licencë jo më vonë se data e dorëzimit të pajisjeve.
- Aplikantët duhet të posedojnë licencë të vlefshme për aktivitetet e akuakulturës / kultivimin e peshkut nga MBPZHR, në varësi të kapacitetit prodhues. Në rast se nuk janë të licencuar në momentin e aplikimit, duhet të kenë nisur procedurat për pajisje me licencë jo më vonë se data e dorëzimit të pajisjeve.

2.7.7.2 Investime specifike të pranueshme

- Pajisje për ajrosjen dhe oksigjenimin e ujit, si dhe për monitorimin e parametrave të tij, duke përfshirë injektorët e ajrit, sensorët e oksigjenit, matësit e temperaturës dhe të pH-së, si dhe pompat për kanalet kryesore dhe anësore.
- Pajisje për mbarështimin dhe inkubimin e peshqve, duke përfshirë rezervuarë për larva dhe peshq të vegjël.
- Pajisje (pompa) për klasifikimin dhe transportin e peshqve brenda fermës
- Pajisje për ushqyerjen e peshkut

- Pajisje për transportin e peshqve të gjallë (fuçi / rezervuarë, bombola oksigjeni dhe pajisje shtesë transporti);
- Pajisje për dezinfektimin, filtrimin dhe pastrimin e ujit, duke përfshirë pompat e ujit, ndarësit e proteinave ose fraksionuesit e shkumës (përfshirë valvulat, tubacionet dhe pajisjet përkatëse).
- Pajisje për ruajtjen e peshkut të freskët, makina për prodhimin e akullit, tanka ftohës (konteinerë, paleta, rimorkio, rimorkio frigoriferike), përfshirë pajisje ndihmëse për ruajtjen e ushqimit, aditivëve dhe për trajtimin, ngarkimin dhe shkarkimin (p.sh. pirunë ngritës, paleta, sisteme me rrip transportues, pajisje për peshim).
- Pajisje për therjen dhe pastrimin e peshkut, si dhe për manipulimin, asgjësimin, ruajtjen dhe trajtimin e mbetjeve.
- Pajisje për monitorimin e cilësisë, si dhe sisteme për kontrollin dhe gjurmueshmërinë të lidhura me kultivimin, ruajtjen dhe shpërndarjen, si dhe pajisje kompjuterike dhe softuerë, përfshirë sensorë (vetëm ato që lidhen drejtpërdrejt me pajisjet e pranueshme).

2.8 Kushtet financiare

2.8.1 Blerja e investimit të pranueshëm

Pajisjet dhe makineritë e kërkuara nga aplikanti, si pjesë e projektit të investimit, do të blihen dhe dorëzohen nga autoriteti kontraktues pas nënshkrimit të kontratës ndërmjet autoritetit kontraktues dhe përfituesit.

2.8.2 Vlera minimale dhe maksimale e investimit (në EUR)

- Shuma minimale e kostove të investimeve të pranueshme për projektin është 1,500 EUR.
- Shuma maksimale e kostove të investimeve të pranueshme për projektin është 5,000 EUR.

2.8.3 Intensiteti i ndihmës

Mbështetja financiare mbulon deri në 100% të kostove të pranueshme të investimit.

2.8.4 Kohëzgjatja e projektit të investimit

Zbatimi i projektit të investimit duhet të përfundojë brenda një afati maksimal prej gjashtë (6) muajsh.

2.9 Procedura për dorëzimin e aplikimit

2.9.1 Thirrja për aplikim

Thirrja për aplikime është publikuar në faqen e internetit dhe në mediat sociale të MBPZHR-së dhe AZHB-së, si dhe në mediat sociale të GIZ-it. Të gjithë përfituesit potencialë ftohen të dorëzojnë aplikimin e tyre.

2.9.2 Periudha e aplikimit dhe metodat e dorëzimit

Thirrja për aplikime do të jetë e hapur për dy (2) muaj. Data e saktë e hapjes dhe mbylljes së afatit për aplikim do të shpallet veçmas. Gjatë kësaj periudhe, formulari i aplikimit së bashku me të gjitha dokumentet e kërkuara duhet të dorëzohen në mënyrë elektronike përmes këtij linku: <https://rural-development-kosovo.grantplatform.com/>

Si alternativë, aplikantët mund të dorëzojnë një kopje fizike (të shtypur) të pakos së plotë të aplikimit të Zyrtari për Bujqësi dhe Zhvillim Rural në komunën përkatëse. Formularët duhet të jenë të plotësuar në mënyrë elektronike (në kompjuter) dhe jo të shkruar me dorë.

2.9.3 Pako e plotë e aplikimit

Aplikantët duhet të dorëzojnë pakon e plotë të aplikimit, që përfshin:

- Formulari i aplikimit (shih Shtojcën 01)
- Dokumente mbështetëse (shih Shtojcën 02)
- Deklaratat (shih Shtojcën 03)

Të gjitha dokumentet duhet të nënshkruhen.

2.9.4 Dokumentet mbështetëse

Dokumentet mbështetëse kërkohen për të dëshmuar pranueshmërinë e aplikimit dhe për të vërtetuar përputhshmërinë me kriteret e përgjithshme dhe specifike të pranueshmërisë (shih listën e dokumenteve mbështetëse në Shtojcën 02).

2.9.5 Deklaratat

Deklaratat përgatiten paraprakisht; ju lutemi lexoni me kujdes përmbajtjen e tyre. Nënshkrimi dhe pranimi i këtyre deklaratave është i domosdoshëm për vazhdimin e procesit të vlerësimit të aplikimit tuaj (shih deklaratat në Shtojcën 03).

2.9.6 Mbështetje për përgatitjen e aplikimit

Aplikantët kanë mundësi të marrin pjesë në takime informuese/konsultative falas për t'i ndihmuar në përgatitjen e aplikimit të tyre. Datat dhe vendndodhjet e këtyre takimeve do të publikohen veçmas.

2.9.7 Procesimi i aplikacionit

Dosja e aplikimit e dorëzuar, përfshirë të gjitha dokumentet dhe informacionin e kërkuar, i nënshtrohet hapave të mëposhtëm të vlerësimit dhe kontrollit:

- i. Kontrolli i plotësisë
- ii. Kontrolli i pranueshmërisë
- iii. Kontrolli në terren
- iv. Renditja e aplikimeve
- v. Përzgjedhja e përfituesve

i. Kontrolli i plotësisë

Të gjitha dokumentet e përfshira në pakon e aplikimit kontrollohen për të verifikuar nëse aplikimi është i plotë. Nëse vërehen mungesa të vogla, aplikantit do t'i dërgohet një kërkesë me shkrim për plotësimin e dokumentacionit. Shembuj të mungesave të vogla përfshijnë:

- Mungesa e disa të dhënave ose dokumenteve brenda formularit të aplikimit
- Mungesa e nënshkrimit në deklaratat përkatëse
- Gabime aritmetike (në kalkulime)
- Të tjera raste të ngjashme

Aplikantit i jepen deri në pesë (5) ditë pune për të dorëzuar dokumentet apo informacionin që mungon. Nëse ky afat nuk respektohet, ose nëse dokumentet nuk dorëzohen sipas kërkesës, aplikimi do të refuzohet.

Në rast të mungesave të konsiderueshme, aplikimi refuzohet menjëherë, pa kërkesë për plotësim. Shembuj të mungesave të mëdha përfshijnë:

- Projekti nuk i përket nënsektorëve të përcaktuar në Lotin 1
- Aplikimi është dorëzuar jashtë afatit të përcaktuar
- Mungon tërësisht formulari i aplikimit

ii. Kontrolli i pranueshmërisë

Ky hap ka për qëllim të përcaktojë nëse aplikimi është i pranueshëm për financim, bazuar në kriteret e përcaktuara në udhëzues. Verifikohet nëse aplikanti plotësohen kriteret e përgjithshme dhe specifike të pranueshmërisë, nëse janë nënshkruar deklaratat, nëse investimi është i pranueshëm, etj.

iii. Kontrolli në terren (në vendin e projektit)

Kontrolli në terren njoftohet paraprakisht dhe realizohet nga një kontrollues që do të vizitojë vendndodhjen e projektit. Ky kontroll zhvillohet përpara fazës së renditjes së aplikimeve.

iv. Rangimi i aplikimeve

Aplikimet që kanë kaluar me sukses kontrollin e plotësisë dhe pranueshmërisë, si dhe kanë një raport pozitiv nga kontrolli në terren, kalojnë në fazën e renditjes. Për këtë fazë përdoren kriteret të caktuara përzgjedhjeje dhe pikëzimi (shih Tabelën 01). Aplikimet rangohen sipas numrit të pikëve të grumbulluara, dhe ato me rezultatet më të larta përzgjidhen për financim përmes grantit. Me qëllim që të vlerësohen projektet sipas rezultateve, është përcaktuar një prag minimal prej 50 pikësh. Aplikimet që marrin më pak se 50 pikë nuk do të konsiderohen të pranueshme.

Tabela 01: Kriteret e përzgjedhjes

	<i>Kriteret e përzgjedhjes</i>	<i>Pikët</i>
1	Projekti kontribuon në forcimin e qëndrueshmërisë ekonomike	15
2	Projekti krijon vende të reja pune dhe/ose ruan vendet ekzistuese të punës	15
3	Projekti investon në përputhshmëri me standardet minimale kombëtare (p.sh. siguria ushqimore, mbrojtja e mjedisit, etj.)	15
4	Projekti promovon përdorimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore (p.sh. riciklimi, ripërdorimi i ujit, shfrytëzimi me vlerë i mbetjeve, përdorimi i energjisë së ripërtëritshme për konsum vetanak, etj.)	15
5	Projekti zbatohet në një zonë malore	15
6	Aplikanti është fermer ose ndërmarrës i ri (nën 40 vjeç në momentin e aplikimit).	10
7	Aplikanti është grua	10
8	Aplikanti i përket një grupi minoritar	5
	<i>Shuma e përgjithshme e pikëve</i>	100

v. Përzgjedhja e përfituesve

Pas rangimit të aplikimeve sipas pikëve, përzgjidhen aplikantët e suksesshëm (përfituesit e grantit) dhe fillojnë procedurat e kontraktimit.

2.10 Çështje tjera

2.10.1 Njoftim mbi vendimin për aplikacionin

Aplikantët do të njoftohen me shkrim për vendimin e marrë nga autoriteti kontraktues në lidhje me aplikimin e tyre. Në rast se aplikimi është vlerësuar pozitivisht, aplikantët do të ftohen për të nënshkruar marrëveshjen e grantit. Në rast të refuzimit, autoriteti kontraktues do t'i informojë me shkrim për arsyet e këtij vendimi.

2.10.2 Ankesat

Aplikantët kanë të drejtë të paraqesin ankesë me shkrim drejtpërdrejt tek ep.kosovo@giz.de, brenda tetë (8) ditëve pune nga data kur është lëshuar njoftimi për refuzimin e aplikimit. Në ankesë duhet të shpjegohet pse aplikanti beson se vendimi për refuzim është i pasaktë dhe nëse ka ndonjë tregues të gabimeve apo parregullsive gjatë procesit të përzgjedhjes. Pas shqyrtimit të ankesës, glZ do të japë përgjigje me shkrim brenda afatit të përcaktuar.

2.10.3 Dukshmëria

Çdo përfitues duhet të vendosë në një vend të dukshëm një pllakë informuese që tregon se investimi është bashkëfinancuar nga Projekti “Mbështetje për zhvillimin e qëndrueshëm të sektorit të bujqësisë në zonat rurale përmes diversifikimit të aktiviteteve” me mbështetje financiare nga Qeveria e Republikës së Kosovës, e përfaqësuar nga Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Zhvillimit Rural dhe Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ). Udhëzimet për madhësinë, llojin e shkronjave dhe logot do të ofrohen nga autoriteti kontraktues.

2.10.4 Vërejtje përfundimtare

Autoriteti kontraktues nuk do të mbulojë asnjë kosto apo shpenzim të bërë nga aplikantët gjatë konkursit. Gjithashtu, autoriteti rezervon të drejtën të pranojë ose të refuzojë plotësisht çdo ofertë, të anulojë ose të përsërisë procedurën në çdo moment përpara nënshkrimit të kontratës, pa mbajtur asnjë përgjegjësi ndaj aplikantëve dhe pa pasur detyrimin të japë ndonjë arsyetim për një vendim të tillë.